

Reform av djursjukdomslagstiftningen

Den nya lagen om djursjukdomar trädde i kraft 1.1.2014. Den föregående lagen om djursjukdomar trädde i kraft 1.9.1980 och hann således vara i kraft i knappt 34 år. Mycket hann hända under dessa år. Finland blev medlem i Europeiska unionen. Storleken på produktionsdjurgårdar växte och nya djurhållningsformer, som suggringar, kvighotell och uppfödningstrymmen för råmjölkskalvar. Nya ladugårdar byggdes till lösdriftsstall i stället för båsladugårdar och man avstod från burhönserier. Produktion för hushållsbehov, småskalig produktion och direktförsäljning har återigen ökat i popularitet vid sidan av stora och effektiva djurhållningsenheter.

Bland alla dessa reformer stod den gamla lagen om djursjukdomar förvånansvärt väl på sig. Djursjukdomarna var i huvudsak de samma och djursjukdomssituationen i Finland var god trots ökad införsel i landet. Detta var den välorganiserade näringens och särskilt Föreningen för bekämpning av djursjukdomar ETT:s förtjänst. I och med myndigheternas minskade resurser har näringen axlat ett större ansvar i bekämpningen av djursjukdomar, vilket är naturligt när näringen specialiserats och övergår till stora, professionellt omskötta djurhållningsenheter.

Den nya grundlagen som trädde i kraft år 2000 var dock den sista spiken i den gamla djursjukdomslagets kista. Viktiga frågor, som aktörers rättigheter och skyldigheter samt begränsningar, godkännanden och tillstånd för djurförflyttningar och människors rörelse kunde inte längre regleras i huvudsak genom ministeriebeslut, utan man var tvungen att öka och precisera bestämmelser på lagnivå. Djursjukdomslagstiftningen kännetecknas av en stor detaljrikedom i bestämmelserna och ett stort antal bestämmelser, vilket beror på sjukdomarnas och bekämpningsmetodernas mångfald. Finland förbinds även av internationella förpliktelser från Världsorganisationen för djurhälsa (OIE) och Europeiska unionen för bekämpning av sjukdomar. Om sjukdomarna inte bekämpas enligt internationella regler, förhindras exporten av djur och djurprodukter.

Att ta upp alla bestämmelser i dessa författningar i lagen och att föreskriva om dem på det sätt som anges grundlagen har varit den största utmaningen vid beredningen av lagen. En ytterligare utmaning har varit att klargöra myndigheternas och aktörernas ansvar och skyldigheter. Aktörernas ansvar för att förebygga djursjukdomar har ökat.

I regel har man dock strävat efter att bevara bestämmelserna i den gamla djursjukdomslagen. Till exempel har klassificeringssystemet för djursjukdomar som ska bekämpas bevarats, även om små ändringar har gjorts i sjukdomsförteckningen.

Trots att den nya lagen om djursjukdomar nu innehåller 119 paragrafer i stället för de tidigare 25, finns det fortfarande ett behov att utfärda tiotals bestämmelser. Vid samma tid med lagen om djurskydd trädde 32 förordningar och två beslut i kraft, och avsikten är att utfärda fler förordningar under 2014.

Även på EU-nivå håller man på att se över djurskyddslagstiftningen. Kommissionen lämnade sitt förslag till förordning om djurhälsa i maj 2013. Behandlingen av förslaget pågår i rådet och parlamentet. Lagstiftningsreformen har samma drag som den nationella reformen i Finland. Aktörernas och myndigheternas ansvar och skyldigheter klargörs. Enligt Lissabonfördraget kan kommissionens delegerade befogenheter endast användas för att komplettera och ändra andra än centrala delar i EU:s rättsaktsprocess, varvid centrala rättsakter ska lyftas till förordningsnivå. Förordningen ska tillämpas inom tre år från det den har antagits, dvs. tidigast år 2017.

Kajsa Hakulin

VML, Konsultativ tjänsteman på jord- och skogsbruksministeriet